

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

**ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**

**Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης
του Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ
2016-2020**

Θεσσαλονίκη Ιούλιος 2016

Περιεχόμενα

1.	Εισαγωγή	3
	Στατιστικά δεδομένα	6
2.	Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης	7
	2.1. Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών - Θεολογία	7
	2.2. Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών (ΕΚΜΣ).....	10
	2.3. Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ) και η Πρακτική Άσκηση του Τμήματος.....	11
	2.4. Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών	12
3.	Έρευνα	13
4.	Οργανωτική Ανάπτυξη	14
5.	Οικονομική Ανάπτυξη	15
6.	Διεθνοποίηση	15
7.	Κτηριακές και Χωροταξικές Υποδομές.....	16
8.	Περιβάλλον.....	16
9.	Κοινωνική Στρατηγική	16

1. Εισαγωγή

Το Τμήμα Θεολογίας του Αριστοτελείου πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχει μια αδιατάρακτη ιστορική συνέχεια από την πρώτη ίδρυσή του το 1963 ως ενός Τμήματος - κατεύθυνσης στη Θεολογική Σχολή. Αποτέλεσε, παρά την αλλαγή διαφόρων συστημάτων εισαγωγικών εξετάσεων, το Τμήμα που κατά βάση απηχεί τη Θεολογική Σχολή διατηρώντας πάντοτε τον πλήρη τίτλο πτυχίου που χορηγούσε η Θεολογική Σχολή, που ήταν πτυχίο Θεολογίας. Το αρχικό πρόγραμμα εμπλουτίστηκε με νέα μαθήματα κατά την πορεία των χρόνων. Έγιναν αλλαγές τόσο στη δεκαετία του '80, όσο και στα τέλη της δεκαετίας του '90. Στη μακρόχρονη αδιατάρακτη πορεία του το Τμήμα Θεολογίας πέτυχε τη δημιουργική σύνθεση παράδοσης και ανανέωσης στην Ορθόδοξη Θεολογία, την οποία εξέφρασε με τρόπο ανοιχτό και πνεύμα οικουμενικό αναζητώντας το διάλογο τόσο με την ακαδημαϊκή κοινότητα όσο και με τη θεολογική κοινότητα σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό που ορίζουν οι νέες εξελίξεις το Τμήμα Θεολογίας είναι ανοικτό στην μελέτη, αξιολόγηση και πρόσληψη γόνιμων και δημιουργικών προτάσεων από κάθε ενδιαφερόμενο φορέα, οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση, ανάπτυξη και εμπλουτισμό των προσφερόμενων από αυτό σπουδών.

Το Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ αποσκοπεί στο να πραγματοποιεί έρευνα και να προσφέρει υψηλού επιπέδου εκπαίδευση στο επιστημονικό πεδίο της Θεολογίας και στην επιστημονική μελέτη της θρησκείας και του πολιτισμού. Συμμετέχει ενεργά με το επιστημονικό έργο των μελών του:

- στη μελέτη και έρευνα των κειμένων και των μνημείων της Ορθόδοξης παράδοσης
- στην καλλιέργεια του θεολογικού λόγου στο σύγχρονο επιστημονικό πεδίο
- στο πεδίο της επιστημονικής μελέτης της θρησκείας και του πολιτισμού, και ιδίως του πολιτιστικού πλουραλισμού
- στον Οικουμενικό και διαθρησκειακό διάλογο
- στο πεδίο της έρευνας και μελέτης της κοινωνικής θεωρίας και των κοινωνικών προβλημάτων
- στις συζητήσεις και εξελίξεις σχετικά με τη θρησκευτική εκπαίδευση στη σύγχρονη πραγματικότητα,
- στις διαδικασίες και τις προοπτικές ολοκλήρωσης της ευρωπαϊκής πανεπιστημιακής εκπαίδευσης
- στην ανάπτυξη των διορθόδοξων δικτύων συνεργασίας στην Ευρώπη και τον κόσμο
- στο πεδίο της λειτουργικής, της Ομιλητικής, της Ιστορίας, της Πατερικής Θεολογίας, της λόγιας και λαϊκής παράδοσης και των μνημείων λόγου
- στο πεδίο της Ποιμαντικής, της Ηθικής, της Βιοηθικής και των αξιών στον σύγχρονο κόσμο
- στο πεδίο της διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας της Εκκλησίας και των θρησκευτικών κοινοτήτων, των Κανόνων και των Σχέσεων Κράτους – Εκκλησίας

- στο πεδίο των Βιβλικών Σπουδών, των Γλωσσών της Βίβλου, της ερμηνευτικής
- στο πεδίο της σπουδής της μουσουλμανικής θρησκείας και πολιτισμού

Το Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ οργανώνει τις παραπάνω δραστηριότητες ώστε να επιτύχει μια υψηλού επιπέδου ακαδημαϊκή διδασκαλία και πρακτική ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων προς φοιτητές/τριές του αλλά και προς τους μέτοχους των δραστηριοτήτων του.

Βασικοί στόχοι του Τμήματος είναι να προετοιμάσει:

- τους μελλοντικούς επιστήμονες που θα ασχολούνται με τη μελέτη αφενός της Ορθόδοξης Θεολογίας και παράδοσης, αλλά και γενικότερα της χριστιανικής θεολογίας, και αφετέρου της θρησκείας και της σχέσης της με την κοινωνία και τον πολιτισμό
- τους μελλοντικούς θεολόγους εκπαιδευτικούς που θα στελεχώσουν τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
- θεολογικά καταρτισμένους κληρικούς που θα στελεχώσουν την Εκκλησία
- στελέχη για διάφορους πολιτιστικούς, εκκλησιαστικούς και κοινωνικούς οργανισμούς
- τους μελλοντικούς θεολόγους που θα διδάξουν το Κοράνιο στα δημόσια μειονοτικά σχολεία της Θράκης
- τους μελλοντικούς επιστήμονες που θα ασχολούνται με τη μελέτη αφενός της Ισλαμικής Θεολογίας και παράδοσης και αφετέρου της θρησκείας και της σχέσης της με την κοινωνία και τον πολιτισμό.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί η απόφαση 194/1984 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ), που έχει ιδιαίτερη σημασία για το χαρακτήρα των Θεολογικών Σχολών και των Τμημάτων τους. Με βάση την απόφαση αυτή οι σπουδές που προσφέρονται από τις Θεολογικές Σχολές στην Ελλάδα δεν είναι ομολογιακές. Δύο είναι τα χαρακτηριστικά στοιχεία που απορρέουν από αυτό. Πρώτο, μπορεί να σπουδάσει οποιοσδήποτε επιθυμεί χωρίς να υπάρχει δυνατότητα να εξεταστεί η ομολογιακή του ένταξη ή μη. Δεύτερο το προσωπικό των Τμημάτων διδάσκει με βάση την ακαδημαϊκή ελευθερία. Οι δύο αυτές αρχές δεν εμποδίζουν να υπερτερεί στο πρόγραμμα του Τμήματος η έρευνα και η εκπαίδευση με βάση την Ορθόδοξη Θεολογία. Η εργασία όμως αυτή γίνεται με άκρως επιστημονικό και οπωσδήποτε μη ομολογιακό τρόπο. Το γεγονός αυτό επιτρέπει στο Τμήμα Θεολογίας να λειτουργεί στη βάση της αρχής της ακαδημαϊκής ελευθερίας, τη στιγμή που υπηρετώντας τις αρχές του ανοικτού διαλόγου μιας δυναμικής και συνεχώς εξελισσόμενης κοινωνίας αναζητά συνεργασίες με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς.

Το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ είναι συμβατό και συνεπές με τους στόχους και την αποστολή του Τμήματος, την ιδιαίτερη εκπαιδευτική και ερευνητική του φυσιογνωμία, τη δομή και λειτουργία του, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο του Δημόσιου Ελληνικού Πανεπιστημίου.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος Θεολογίας:

1. **προσδιορίζεται** από την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του Τμήματος, τους γενικούς σκοπούς και τους επιμέρους στόχους των προγραμμάτων σπουδών που προσφέρει, την αξιολόγηση και

ενίσχυση των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του, τον τρόπο με το οποίο αντιλαμβάνεται το ρόλο του στο ελληνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές θεολογικό πεδίο.

2. **βασίζεται** στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο (Ν. 4009/2011 αρ. 62) και είναι το αποτέλεσμα της συμμετοχικής δράσης των μελών του και ιδίως της πρωτογενούς διαβούλευσης σε επίπεδο Τομέων. Η διάδραση και η συνεργασία του προσωπικού του καθώς και η συνεχής ανατροφοδότηση με δεδομένα, προτάσεις, ιδέες, οραματισμούς είναι η βασική μέθοδος διαμόρφωσης του στρατηγικού σχεδιασμού.
3. **παρουσιάζει** συγκεκριμένους στόχους, διαδικασίες, δράσεις καθώς και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Στηρίζεται στη μελέτη **α.** των ποικίλων στοιχείων που προέρχονται από τη Γραμματεία του Τμήματος (απογραφικά δελτία, στατιστικά, κλπ), **β.** του περιεχομένου, της δομής και της ποιότητας του Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (ΠΠΣ, ΠΜΣ) καθώς και της νεοϊδρυθείσας Εισαγωγικής Κατεύθυνσης Μουσουλμανικών Σπουδών (ΕΚΜΣ), **γ.** των πορισμάτων της διαδικασίας εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος.
4. **αποσκοπεί** στην ποιοτική αναβάθμιση των σπουδών και της έρευνας, στην ευελιξία των παρεχόμενων υπηρεσιών, στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας διδακτικού, διοικητικού προσωπικού και των φοιτητών, στην αναζήτηση οικονομικών πόρων, στη διεθνοποίηση και στη σύνδεση με την κοινωνία.

Συντονιστικό ρόλο στην όλη διαδικασία διαδραμάτισε η **Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης** (ΟμΕΑ), η οποία ως γνωστόν καταγράφει τις ποικίλες δραστηριότητες, επισημαίνει τα προβλήματα και κάνει προτάσεις για την καλύτερη οργάνωση των σπουδών και των άλλων από το Τμήμα προσφερόμενων υπηρεσιών. Η ΟμΕΑ συνεργάστηκε με τα μέλη ΔΕΠ και τη Γραμματεία του Τμήματος Θεολογίας και η όλη διαδικασία συζητήθηκε και έγινε δεκτή από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος στην Γενική Συνέλευση της 30ης Ιουνίου 2016.

Στατιστικά δεδομένα

ΜΕΛΗ ΔΕΠ

Προσωπικό	Αριθμός μελών
Μέλη ΔΕΠ	33
ΕΔΙΠ	2
ΕΤΕΠ	5
ΕΕΠ	0

Εξέλιξη Μελών ΔΕΠ

2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
37	33	32	32	32

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Προσωπικό	Αριθμός
Διοικητικό προσωπικό	3
Διοικητικό προσωπικό επί συμβάσει	1

ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Προγράμματα σπουδών	Αριθμός
ΠΠΣ - Εντός της κανονικής διάρκειας φοίτησης	1.474
ΠΠΣ – Πέραν της κανονικής διάρκειας φοίτησης	2.552
Μεταπτυχιακοί φοιτητές	220 + 766 λιμνάζοντες
Υποψήφιοι Διδάκτορες	125 + 210 λιμνάζοντες

Παρατηρείται αύξηση του φόρτου εργασίας των διδασκόντων λόγω του μεγάλου αριθμού των φοιτητών, της έλλειψης βοηθητικού προσωπικού και της αποχώρησης ικανού και αξιόλογου αριθμού μελών ΔΕΠ. Καταβάλλεται κάθε προσπάθεια από όλα τα μέλη ΔΕΠ ώστε παράλληλα με το ερευνητικό και συγγραφικό έργο να ανταποκριθούν στις αυξανόμενες απαιτήσεις των διδακτικών τους καθηκόντων μέσω του εμπλουτισμού του περιεχομένου αλλά και της επικαιροποίησης και αναπροσαρμογής μεθόδων και στόχων, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Οι θεματικές περιοχές στις οποίες επικεντρώνεται ο στρατηγικός σχεδιασμός της επόμενης τετραετίας αναλύονται στη συνέχεια.

2. Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης

Το Τμήμα Θεολογίας σχεδιάζει την επικαιροποίηση των προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών και Μεταπτυχιακών Σπουδών στην προοπτική της 4ετίας και 2ετίας αντίστοιχα. Στο πλαίσιο της σχετικής επεξεργασίας έχει προγραμματιστεί για το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 η έναρξη των συζητήσεων για την αναμόρφωση του προγράμματος Σπουδών και στους 2 κύκλους. Επιπλέον εξετάζεται η εισαγωγή νέων ΠΜΣ.

2.1. Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών - Θεολογία

Ο γενικός στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ έχει ως βασική προτεραιότητα τη δημιουργία ενός διεπιστημονικού, διδρυματικού και βιώσιμου πλαισίου έρευνας με σκοπό την ενθάρρυνση συμπράξεων μεταξύ των σχολών, των τμημάτων, των ιδρυμάτων και των ερευνητικών κέντρων που ασχολούνται κυρίως με τις θεολογικές και θρησκευτικές σπουδές αλλά και γενικότερα με τις ανθρωπιστικές επιστήμες όπως, φιλολογία, αρχαιολογία, φιλοσοφία, Νομική, κοινωνιολογία, ανθρωπολογία, Ανατολικές σπουδές, επιστήμες της αγωγής κλπ. **Ήδη προγραμματίζεται η ίδρυση δύο νέων εργαστηρίων**, ενώ τα μέλη του Τμήματος συμμετέχουν σε ποικίλες ομάδες εργασίας και ΠΜΣ σε συνεργασία με άλλα Τμήματα του ΑΠΘ και άλλων Πανεπιστημίων.

Η ενεργοποίηση ενός μωσαϊκού θρησκευτικών και φιλοσοφικών πεποιθήσεων στον ελληνικό δημόσιο χώρο που οφείλεται στην αύξηση της μετανάστευσης, η συνύφανσή τους με πολιτικούς και οικονομικούς θεσμούς, η πραγματικότητα της σύγχρονης πολυπολιτισμικής κοινωνίας, η εμπειρία αντιπαλοτήτων, εντάσεων ακόμα και φαινομένων βίας που έχουν θρησκευτικό υπόβαθρο κατέστησαν επιτακτική ανάγκη για μια διεπιστημονική και εκ βάθους διερεύνηση του ρόλου της θρησκείας στο σύγχρονο πολιτικό και κοινωνικό γίνεσθαι και την ένταξη του θρησκευτικού φαινομένου σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αλληλεπιδράσεων προκειμένου να κατανοηθούν οι πραγματικές μορφές και η μελλοντική προοπτική του. Κατά το προηγούμενο έτος οργανώθηκε με καίρια οργανωτική συμμετοχή και επιστημονική ευθύνη μελών και φοιτητών του Τμήματος ένα Διεθνές Συνέδριο για τη Διεπιστημονικότητα με συμμετοχή πολλών καταξιωμένων επιστημόνων από τις θετικές, τις κοινωνικές, τις νομικές και άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες.

Ειδικότερα:

1. Το Τμήμα θεωρεί απαραίτητη τη **διαμόρφωση ενός μακροπρόθεσμου πλαισίου**, μέσω του οποίου ο ακαδημαϊκός διάλογος και η επιστημονική συνεργασία να μπορεί να παραμείνει σε υψηλό επίπεδο ποιότητας και έντασης. Η σύνδεση της έρευνας με την εκπαιδευτική διαδικασία είναι προς όφελος όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας και ειδικότερα

των φοιτητών και σε τελική ανάλυση συμβάλλει στην ενίσχυση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας της δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Τα μέλη ΔΕΠ **εργάζονται συλλογικά και ενημερώνονται** από τον Πρόεδρο, την ΟμΕΑ, το Συντονιστή Erasmus για θέματα στρατηγικής, συμφωνιών, κλπ. στη Γενική Συνέλευση αλλά και σε ειδικές συναντήσεις. Οι φοιτητές ενημερώνονται στην έναρξη αλλά και κατά τη διάρκεια του Ακαδημαϊκού έτους. Η ιστοσελίδα του Τμήματος είναι εύκολα προσβάσιμη, παρέχει λεπτομερείς πληροφορίες και ανανεώνεται συνεχώς. Το Τμήμα παρακολουθεί τις ευρωπαϊκές εξελίξεις στο πεδίο των πανεπιστημιακών σπουδών και προσαρμόζεται σε αυτές. Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος έχει τα ECTS ανά μάθημα και βασικές κατευθύνσεις για τον τρόπο λειτουργίας τους. Εξάλλου, το Τμήμα χορηγεί DIPLOMA SUPPLEMENT.

2. Το Τμήμα στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus έχει υιοθετήσει μια σειρά **κριτηρίων** καταρχήν για την σύναψη των διμερών συμφωνιών συνεργασίας. Ειδικότερα τα κριτήρια αυτά είναι κατά βάση **ποιοτικά**, σχετίζονται δηλαδή με την ποιότητα των παρεχόμενων σπουδών από τα ιδρύματα υποδοχής. Επίσης σχετίζονται με τις δυνατότητες εξειδίκευσης που παρέχουν τα παραπάνω ιδρύματα σε επιμέρους κλάδους των θεολογικών και θρησκευτικών σπουδών (πχ. Ιστορία, πατρολογία, δογματική, κοινωνιολογία, κανονικό δίκαιο, παιδαγωγικά κλπ.). Τέλος, λαμβάνονται υπόψη οι προοπτικές που μπορούν να προσφέρουν τα συνεργαζόμενα τμήματα στα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές για κοινά ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα καθώς και για μεταδιδακτορικές σπουδές. Η γνώμη, οι ανάγκες και οι προτάσεις των φοιτητών που έχουν ήδη μετακινηθεί ή πρόκειται να μετακινηθούν λαμβάνονται σοβαρά υπόψη για το σχεδιασμό των συμφωνιών του Τμήματος.
3. Έχει ήδη τονιστεί η ανάγκη διεπιστημονικής προσέγγισης του θρησκευτικού φαινομένου και η μελέτη των εκφάνσεών του στο κοινωνικό και πολιτικό πεδίο. Τα Τμήματα των οποίων το πρόγραμμα σπουδών ή το γνωστικό αντικείμενο δεν ταυτίζεται με απόλυτα με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ επιλέγονται με βάση τη συνάφεια και την ερευνητική τους δραστηριότητα σε θέματα που άπτονται της θρησκείας. Για παράδειγμα Τμήματα Φιλολογίας- Ιστορίας σχετίζονται με την εκκλησιαστική ιστορία και την Πατρολογία, Νομικές σχολές με το κανονικό και εκκλησιαστικό δίκαιο, σχολές Κοινωνιολογίας με την κοινωνιολογία της θρησκείας. Το Τμήμα προσπαθεί να ενισχύσει τις συμφωνίες με άλλα Τμήματα ώστε να καλύψει όσο το δυνατό περισσότερο τις επιστημονικές περιοχές που ασχολούνται με θέματα θρησκείας (Πολιτικές – Οικονομικές Επιστήμες, Ιατρική-Βιοηθική, Ψυχολογία).
4. Ιδιαίτερη σημασία έχει δοθεί στον ισορροπημένο γεωγραφικό καταμερισμό των συμφωνιών, ο οποίος αντικατοπτρίζει διαφορετικές πολιτιστικές – θρησκευτικές παραδόσεις, η γνωριμία με τις οποίες αποτελεί βασικό στόχο του Τμήματος. Καλύπτονται όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ευρώπης καθώς και οι μεγαλύτερες χριστιανικές θρησκευτικές παραδόσεις. Η ενίσχυση του Erasmus International θα βοηθήσει στη γνωριμία με τις ανατολικές πολιτιστικές και θρησκευτικές παραδόσεις.

Ένα από τα αποτελέσματα των εσωτερικών αξιολογήσεων είναι ο εντοπισμός παραγόντων που λειτουργούν ανασταλτικά στην καλή λειτουργία του Τμήματος και δεν εξαρτώνται από το έργο που προσφέρουν τα μέλη του. Τα τελευταία χρόνια το Τμήμα ασχολήθηκε κυρίως με αλλαγές στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα. Επιπρόσθετα, προέβη σε ορισμένες **αλλαγές στο Προπτυχιακό** για να θεραπεύσει ορισμένες δυσλειτουργίες. Έτσι, προβλήματα που εντοπίστηκαν στα επιλεγόμενα μαθήματα ρυθμίστηκαν με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος του ακαδ. έτους 2011-2012. Με βάση την απόφαση αυτή καθιερώθηκαν οι εξής αρχές σε σχέση με τη λειτουργία των επιλεγόμενων μαθημάτων:

- Κάθε μέλος ΔΕΠ έχει το δικαίωμα να δηλώσει μέχρι δύο επιλεγόμενα ανά εξάμηνο.
- Τα επιλεγόμενα μαθήματα κάθε μέλους ΔΕΠ δηλώνονται σε διαφορετική ώρα στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα.
- Οι φοιτητές μπορούν να πάρουν μέχρι πέντε επιλεγόμενα μαθήματα του ίδιου μέλους ΔΕΠ.
- Συνολικά 100 φοιτητές από το Τμήμα Θεολογίας και άλλα Τμήματα μπορούν να παρακολουθήσουν κάθε επιλεγόμενο μάθημα. Εξετάζεται τον ενδεχόμενο αύξησης του αριθμού.

Επιπλέον μπορούν να σημειωθεί ότι εξαιτίας του μεγάλου αριθμού εισακτέων η αναλογία καθηγητών και φοιτητών είναι υψηλή. Έτσι, αδυνατεί το Τμήμα να οργανώσει τα μαθήματα σε μικρότερες ομάδες. Η κατάσταση αυτή ήδη επιδεινώνεται, επειδή λόγω της κρίσης δεν αναπληρώνονται οι θέσεις των μελών του Τμήματος που αποχωρούν από την υπηρεσία. Ακόμη, δεν διαθέτει την ανάλογη υλικοτεχνική υποδομή για κάτι τέτοιο.

Στόχοι:

- Ενίσχυση του ελέγχου της επίτευξης των στόχων και των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε συνδυασμό με τη σταδιακή μετατόπιση του τρόπου διδασκαλίας σε ένα σύστημα με κέντρο το φοιτητή έτσι ώστε να εξυπηρετεί τις ανάγκες και προσδοκίες του.
- Οι φοιτητές του Τμήματος είναι απόφοιτοι Λυκείου, πτυχιούχοι ΑΕΙ και ΤΕΙ, αλλοδαποί φοιτητές, φοιτητές Erasmus. Παρουσιάζεται κατά συνέπεια η ανάγκη προσαρμογής των διδακτικών μεθόδων και διεύρυνσης του περιεχομένου σε ομάδες με υψηλό ποσοστό ενηλίκων (κυρίως σε επιλεγόμενα μαθήματα και σε μεταπτυχιακό επίπεδο) καθώς και διδασκαλία ειδικών μαθημάτων (γλώσσα βιβλικών –πατερικών κειμένων). Επίσης πρέπει να ενθαρρυνθεί η επιλογή μαθημάτων από άλλα Τμήματα. Στην επόμενη αναθεώρηση θα προταθεί η αύξηση του αριθμού των μαθημάτων από άλλα Τμήματα από 3 σε 4. Ανανέωση του περιεχομένου και εισαγωγή νέων αντικειμένων, κυρίως στα επιλεγόμενα μαθήματα.
- Εισαγωγή νέων διδακτικών προσεγγίσεων μέσω της αξιοποίησης των δεδομένων της αξιολόγησης των φοιτητών και ειδικά των παρατηρήσεων. Η ανατροφοδότηση και η επικαιροποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων και των μεθόδων

διδασκαλίας είναι μια διαρκής πρόκληση για τους διδάσκοντες. Η διαδικασία αυτή μπορεί να υλοποιηθεί αρτιότερα με την απόκτηση της εμπειρίας που αποκομίζουν οι διδάσκοντες από τη συμμετοχή τους σε ερευνητικά εκπαιδευτικά προγράμματα και από την κινητικότητα για διδασκαλία στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus ή άλλων διεθνών συνεργασιών. Επίσης με την αξιοποίηση των δεδομένων της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου από τους φοιτητές και την ανάλογη ανάδειξη νέων αναγκών για τροποποίηση - βελτίωση, του διδακτικού έργου.

- Το Τμήμα έχει ήδη αναπτύξει συνεργασία με δομή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ενώ μέλη του έχουν οργανώσει τέτοια προγράμματα μέσω της δομής Δια Βίου. Είναι ανάγκη ενίσχυσης της συνεργασίας με αναγνωρισμένα ιδρύματα του εξωτερικού που έχουν την απαραίτητη τεχνογνωσία, όπως το COES “Dumitru Staniloae” στο Παρίσι, το οποίο έστειλε ήδη επιστολή-πρόταση συνεργασίας.
- Γενικότερα συνέχιση καλλιέργεια κουλτούρας αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης σε διαφορετικά επίπεδα (υποδομές, διδακτικό έργο, διοικητικό έργο)

2.2. Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών (ΕΚΜΣ)

Η Γενική Συνέλευση Τμήματος Θεολογίας στις 7η Μαρτίου 2014 (αρ. 416), υπερψήφισε την πρόταση για την ίδρυση μια νέας Εισαγωγικής Κατεύθυνσης Μουσουλμανικών Σπουδών, ανεξάρτητης και διακριτής από το υφιστάμενο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών Θεολογίας. Η απόφαση αυτή λήφθηκε από τη πλειοψηφία των μελών ΔΕΠ με γνώμονα την ακαδημαϊκή ευθύνη και υποχρέωση για διεύρυνση και εμπλουτισμό των προγραμμάτων σπουδών που προσφέρει το ελληνικό δημόσιο Πανεπιστήμιο. Η Γενική Συνέλευση έλαβε υπόψη της τόσο τις ανάγκες της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας για επικοινωνία, αλληλοσεβασμό και καταλλαγή, σε καιρούς μάλιστα χαλεπούς για την προάσπιση των πανανθρώπινων αξιών και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, όσο το δικαίωμα των Ελλήνων πολιτών μουσουλμάνων και μη, να εξειδικευτούν στις μουσουλμανικές σπουδές. Το αποτέλεσμα ήταν να σχεδιαστεί με ακαδημαϊκά κριτήρια και σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο η Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών σπουδών.

Το Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ, ανταποκρίθηκε στις «προκλήσεις των καιρών» έχοντας παράλληλα πλήρη επίγνωση των ποικίλων δυσκολιών ενός τέτοιου εγχειρήματος και προχώρησε στο σχεδιασμό και τη σύνταξη του προγράμματος της ΕΚΜΣ ύστερα από γόνιμες και μακροχρόνιες διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς. Ο διάλογος μεταξύ των ενδιαφερομένων μελών (Πολιτεία – Τμήμα- θρησκευτικές κοινότητες – εκπαιδευτικοί) αποτέλεσε ουσιαστική πηγή ιδεών και έμπνευσης κατά τη διαδικασία της διαμόρφωσης του προγράμματος και ιδίως στον καθορισμό των στόχων της ΕΚΜΣ. Τον προσανατολισμό αυτό υιοθέτησε, επαίνεσε και ενίσχυσε με τις προτάσεις της η επιτροπή εξωτερικής αξιολόγησης.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα, συνδέονται με το γενικότερο σκοπό του προγράμματος. Αναφέρονται σε προπτυχιακό κύκλο σπουδών και το επίπεδο αναφοράς 6 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Ο σκοπός του προγράμματος σπουδών της ΕΚΜΣ καθώς και η σύνταξη των

μαθησιακών αποτελεσμάτων είναι αποτέλεσμα που προέκυψε ύστερα από τις προαναφερθείσες γόνιμες διαβουλεύσεις μεταξύ των μελών ΔΕΠ του Τμήματος και των ενδιαφερόμενων φορέων. Βασίζονται στα διεθνή ακαδημαϊκά πρότυπα και επικεντρώνονται στις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας για επιστημονική προσέγγιση του Ισλάμ και στην κάλυψη πρακτικών εκπαιδευτικών αναγκών που σχετίζονται με το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα της θρησκευτικής εκπαίδευσης των Ελλήνων πολιτών και ειδικά όσων ανήκουν στη θρησκευτική μειονότητα της Θράκης.

Βραχυπρόθεσμοι στόχοι ΕΚΜΣ:

- ομαλοποίηση της λειτουργίας
- σύναψη ερευνητικών και διδακτικών διεπιστημονικών συμφωνιών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο
- επικαιροποίηση και διεθνοποίηση με επισκέπτες καθηγητές και φοιτητές Erasmus
- λειτουργία summer school στην αγγλική γλώσσα
- εξέταση δυνατοτήτων για μεταπτυχιακές σπουδές στις μουσουλμανικές σπουδές

2.3. Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ) και η Πρακτική Άσκηση του Τμήματος

Το Τμήμα Θεολογίας στη Συνεδρία 423/20-06-2014 αποφάσισε να δημιουργήσει ένα **Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας**, (ΠΠΔΕ) στο οποίο περιέλαβε τρία υποχρεωτικά μαθήματα που υπάρχουν στον κορμό του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στη Θεολογία και πέντε υποχρεωτικά κατ'επιλογήν, τα οποία ενέταξε στα τέσσερα τελευταία εξάμηνα του Προγράμματος Σπουδών.

Το κατ'επιλογήν Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας του Τμήματος Θεολογίας είναι ένα πρόγραμμα εξειδίκευσης στην παιδαγωγική και διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών, το οποίο εντάσσεται στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Προσφέρεται στους φοιτητές, μελλοντικούς Θεολόγους, οι οποίοι φοιτούν στο Τμήμα μας από το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 και επιθυμούν να εργαστούν στην εκπαίδευση. Η επιτυχής ολοκλήρωση του ειδικού αυτού προγράμματος οδηγεί στο **Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας** το οποίο, μαζί με το Πτυχίο του Τμήματος, επιτρέπει τη συμμετοχή σε διαγωνισμό επιλογής εκπαιδευτικών ή σε άλλη θέση που απαιτούνται πιστοποιημένα προσόντα εκπαιδευτικού.

Η **Πρακτική Άσκηση του Τμήματος** επιδοτήθηκε από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους. Το 75% τουλάχιστον των συνολικών δαπανών αποδόθηκαν στους ίδιους τους φοιτητές. Οι τομείς της Πρακτικής Άσκησης είναι οι Σχολικές Τάξεις, τα Ιδρύματα Κοινωνικής Φροντίδας και οι Ενορίες. Διαρκεί 2 μήνες και προβλέπεται κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών των φοιτητών/τριων και χρηματική αμοιβή για το έργο που προσφέρουν.

Στόχος:

Είναι ανάγκη να ενισχυθεί, να βελτιωθεί και να διευθυνθεί η προσπάθεια ώστε οι φοιτητές να εξοικειωθούν με τους χώρους της μελλοντικής τους εργασίας και να αποκτήσουν προσωπική εμπειρία των διοικητικών, εκπαιδευτικών, ποιμαντικών και κοινωνικών δράσεων, αναλαμβάνοντας οι ίδιοι τους αντίστοιχους ρόλους. Στην κατεύθυνση αυτή έχουν γίνει επαφές των υπεύθυνων μελών ΔΕΠ με κατάλληλες δομές του Δήμου Θεσσαλονίκης.

2.4. Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών

Το Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2014–2015, αναμορφωμένο το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με τίτλο: «Θεολογία και Πολιτισμός», σύμφωνα με τις διατάξεις της Πρυτανικής απόφασης 19251/23/5/2015 (ΦΕΚ 604/15.4.2015 τ. Β') και του Ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 148/16.07.2008), όπως αυτός ισχύει. Η διοικητική υποστήριξη του ΠΜΣ ανατίθεται στη Γραμματεία Τμήματος Θεολογίας. Για τη λειτουργία του ΠΜΣ διατίθεται η βασική υποδομή (αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκη, Νησίδα Η/Υ και εξειδικευμένη ηλεκτρονική υποστήριξη) του Τμήματος Θεολογίας. Στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών εφαρμόζονται το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), η μεθοδολογία “TUNING” αναφορικά με τα μαθησιακά αποτελέσματα και τη δομή του ΠΠΣ και χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος (DIPLOMA SUPPLEMENT)

Στόχοι:

- Το Τμήμα Θεολογίας συμμετέχει ενεργά σε ένα Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα με τίτλο: Σύγχρονες Ιατρικές πράξεις: Δικαιϊκή Ρύθμιση και Βιοηθική Διάσταση που οργανώνεται από μέλη της Ιατρικής, Νομικής και Οδοντιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. Παράλληλα μέλη του μετέχουν στη διδασκαλία Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων άλλων Τμημάτων (λ.χ. Ιατρικής Λάρισας, Προσχολικής Εκπαίδευσης ΑΠΘ. Είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η αντίληψη των διατομεακών, διατμηματικών και διδρυματικών προγραμμάτων και συνεργασιών. Στόχος η εισαγωγή 2 νέων προγραμμάτων ύστερα από μελέτη των σχετικών προτάσεων συνεργασίας.
- Ενίσχυση του υπάρχοντος πρωτοκόλλου συνεργασίας του ΑΠΘ με το Ecole des Hautes Etudes de Sciences Religieuses στη Γαλλία και σύναψης νέων με αντικείμενο την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών με συν-επίβλεψη. (από κοινού κρίση υποψηφίου Διδάκτορα 2012-2016).
- Εισαγωγή ξενόγλωσσων μαθημάτων στο ΠΜΣ. Την επόμενη 4ετία 7 μαθήματα θα διδαχθούν σε ξένη γλώσσα.
- Το Τμήμα μελετά το ενδεχόμενο δημιουργίας θέσεων αμειβόμενων υποψήφιων διδασκόντων με τις οποίες θα μπορεί να καλύπτει μέρος των εκπαιδευτικών του αναγκών και να αναπτύσσει περαιτέρω την έρευνα. Ήδη Το Τμήμα μέσα από ειδικό πρόγραμμα απόκτησης διδακτικής εμπειρίας έχει προχωρήσει τις διαδικασίες για την υλοποίηση της δράσης. Στόχος είναι η δημιουργία 10 θέσεων με ετήσια θητεία σε βάθος 4ετίας.

3. Έρευνα

Η έρευνα που πραγματοποιείται στο Τμήμα Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. σχετίζεται με τα γνωστικά αντικείμενα που έχουν τα μέλη του. Το προσωπικό του Τμήματος καλύπτει όλα τα γνωστικά αντικείμενα που έχει ανάγκη για την πραγματοποίηση του Προγράμματός του. Η σύνθεσή του αυτή απεικονίζεται και στην πραγματοποιούμενη από αυτό έρευνα. Αυτή αναφέρεται στην έρευνα και μελέτη της Ορθόδοξης Θεολογίας στο παρελθόν και το παρόν, σε σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, στη θρησκευολογική, γνωσιακή και κοινωνιολογική μελέτη της θρησκείας στο παρελθόν και ιδίως στο παρόν, σε συνδυασμό με τη μελέτη του πολιτισμού, της γλώσσας και της σχέσης θρησκείας, κοινωνίας και πολιτισμού με τις απαραίτητες προεκτάσεις τους στο κοινωνικό πεδίο.

Βασικός παράγοντας όλων των ερευνητικών σχεδιασμών και προγραμματισμών του Τμήματος είναι η **έμφαση στην διεπιστημονικότητα**. Αυτός είναι άλλωστε ένας από τους βασικότερους παράγοντες που πρέπει να διακρίνει τη σύγχρονη έρευνα στο περιβάλλον του σύγχρονου Πανεπιστημίου. Οφείλουμε να ακολουθούμε τα δεδομένα της διεπιστημονικής έρευνας. Μ' αυτό τον τρόπο αναδεικνύεται η δυναμική των ερευνητικών μας προσπαθειών και η πολλαπλότητα προσέγγισης των ερευνητικών μας σχεδιασμών και της συνεργασίας σε πεδία που ήταν αδιανόητα σε προηγούμενες εποχές.

Έρευνα σημαίνει, άλλωστε, καινοτομία στον τρόπο της σκέψης μας. Η τακτική αυτή, είναι επιτακτική από όλους μας και κυρίως από τα νεότερα μέλη που απαρτίζουν την ακαδημαϊκή κοινότητα, και από ένα ακόμη παράγοντα που δίνει το σύγχρονο στίγμα της ακαδημαϊκής μας ταυτότητας: τις επιταγές νομοθεσιών που διαμορφώνουν τα καταστατικά των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι ένας παράγοντας *sine qua non* για τη θέση μας σ' ένα περιβάλλον προσέγγισης, επικοινωνίας αλλά και ανταγωνισμού που διακρίνει τη σύγχρονη μας κοινωνία. Αυτός είναι άλλωστε ένας από τους κυριότερους παράγοντες που παρακινεί τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος μας στην περαιτέρω ανάπτυξη και διεύρυνση των ευρύτερων ερευνητικών τους σχεδιασμών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Ένας ακόμη παράγοντας για την επίτευξη των ερευνητικών μας σκοπών είναι η προσαρμογή των προτάσεων και των σχεδιασμών μας στις ακαδημαϊκές και μεθοδολογικές αρχές που διέπουν τις ανοιχτές εκδηλώσεις ενδιαφέροντος για την εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων στο πλαίσιο των διεθνών και ιδιαιτέρων των ευρωπαϊκών φορέων και ιδρυμάτων έρευνας. Η ορθή κατάρτιση μιας πρότασης ενός ερευνητικού προγράμματος πρέπει να βασίζεται σε μια ένα σαφή και ξεκάθαρη μεθοδολογία και προγραμματισμό, έτσι ώστε να μην αφήνει η ελάχιστη ασάφεια και αμφιβολία των ερευνητικών μας προθέσεων και σχεδιασμών στους υπεύθυνους φορείς που είναι υπεύθυνοι για την προκήρυξη των προγραμμάτων.

Εκτός από τη δύσκολη οικονομική κατάσταση της χώρας μας, ένας ακόμη βασικός παράγοντας που αποτελεί τροχοπέδη στην κατάθεση ερευνητικών προτάσεων στο ευρύτερο περιβάλλον του Πανεπιστημίου μας, καθώς επίσης και του Τμήματος μας είναι η γενικότερη τάση υποχρηματοδότησης ερευνών στο πεδίο των Ανθρωπιστικών Επιστημών. Δύσκολα πλέον

χορηγούνται κονδύλια για έρευνα από ευρωπαϊκούς και πιο δύσκολα από εθνικούς πόρους σε πεδία που δεν σχετίζονται με τις άμεσες εφαρμογές Τεχνολογίας και Ιατρικών επιστημών, ένα βασικό πρόβλημα, το οποίο, απασχολεί όχι μόνο τα Ελληνικά Τμήματα κλασικών Σχολών, αλλά ακόμη και τις αντίστοιχες σχολές του Διεθνούς ακαδημαϊκού χώρου.

Το Τμήμα σχεδιάζει να προσκαλέσει ερευνητές να καταθέσουν ερευνητικές προτάσεις τις οποίες μπορεί να εντάξει σε προκηρύξεις προγραμμάτων μέσω του ΕΛΚΕ. Επίσης γίνεται προσπάθεια διεθνοποίησης των επιστημονικών περιοδικών του Τμήματος

Αξίζει τέλος να σημειωθεί πως τα αποτελέσματα του ερευνητικού προγράμματος TUNING (το Τμήμα Θεολογίας συντόνισε τη θεματική περιοχή των θεολογικών και θρησκευτικών σπουδών) έχουν χρησιμοποιηθεί στην αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών, στη διαμόρφωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, στο σχεδιασμό της Εισαγωγικής Κατεύθυνσης Μουσουλμανικών Σπουδών.

4. Οργανωτική Ανάπτυξη

Στόχοι:

- Εξετάζεται το ενδεχόμενο εισαγωγής διδασκτρων για την κάλυψη εξόδων διοικητικής υποστήριξης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Προτείνεται η καταβολή ποσού 100 ευρώ ανά εξάμηνο για κάθε σπουδαστή. Θα απαλλάσσονται των διδασκτρων το 15% των σπουδαστών με βάση οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια
- Αναφορικά με τις διοικητικές υπηρεσίες του Τμήματος είναι απαραίτητη η στελέχωση της Γραμματείας με τουλάχιστον δυο υπαλλήλους ΠΕ με πολύ καλή γνώση ηλεκτρονικών υπολογιστών.
- Αναφορικά το διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό του Τμήματος σχεδιάζεται η ενίσχυσή του μέσω προκηρύξεων νέων θέσεων μελών ΔΕΠ, καθώς και μέσω μετατάξεων.
- Βελτίωση της επικοινωνίας **φοιτητών – καθηγητών** (γραφεία και χώροι της Σχολής, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και προσωπικές ιστοσελίδες, κοινωνικά δίκτυα – ιστολόγια, πίνακες ανακοινώσεων).
- Βελτίωση της εσωτερικής επικοινωνίας **καθηγητών – γραμματείας** καθώς και της εξωτερικής επικοινωνίας με την κεντρική διοίκηση.
- Βελτίωση της λειτουργίας της Επιτροπής Δεοντολογίας του Τμήματος.
- Μείωση της γραφειοκρατίας
- Βελτίωση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών των Γραμματειών
- Μετεκπαίδευση διοικητικού προσωπικού μέσω του προγράμματος Erasmus
- Συντήρηση και περεταίρω αξιοποίηση των υπαρχουσών υποδομών και τα εργαστηρίων (Τομέας Παιδαγωγικής και Κοινωνικών Επιστημών), στελέχωση με προσωπικό (2 μετατάξεις ΕΔΙΠ). Αυτό θα δώσει τη δημιουργία ενός πρατηρίου για την παρακολούθηση της απορρόφησης των αποφοίτων από την αγορά εργασίας και την εύρεση εναλλακτικών μορφών απασχόλησης.

- Προσπάθεια ενημέρωσης της βιβλιοθήκης με τη σύγχρονη βιβλιογραφία
- Επέκταση της εφαρμογής των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Ευρύτερη εφαρμογή της πλατφόρμας e-learning του ΑΠΘ
- Συντήρηση και βελτίωση της Ιστοσελίδας και της νησίδας.

Προτείνεται:

- Η προκήρυξη 5 νέων θέσεων ΔΕΠ για την επόμενη 4ετία
- Η μετάταξη 14 μελών ΕΔΙΠ, 7 ανά διετία, (1 ανά Τομέα + 2 θέσεων για τα αντίστοιχα εργαστήρια)
- Η στελέχωση των 5 Τομέων με μέλη ΕΤΕΠ (5 θέσεις την 4ετία, 1 για κάθε Τομέα).

5. Οικονομική Ανάπτυξη

Εξαιτίας του μεγάλου αριθμού εισακτέων η αναλογία καθηγητών και φοιτητών είναι υψηλή. Έτσι, είναι δύσκολη η οργάνωση των μαθημάτων σε μικρότερες ομάδες. Η κατάσταση αυτή ήδη επιδεινώνεται, επειδή λόγω της οικονομικής κρίσης δεν αναπληρώνονται οι θέσεις των μελών ΔΕΠ που αποχωρούν από την υπηρεσία. Ακόμη, δεν διαθέτει την ανάλογη υλικοτεχνική υποδομή για κάτι τέτοιο

Η οικονομική ενίσχυση από την Πολιτεία αποτελεί τον κύριο παράγοντα βιωσιμότητας του Τμήματος. Παράλληλα γίνεται προσπάθεια αναζήτησης άλλων πόρων όπως, χορηγίες από Ιδρύματα που προωθούν διεπιστημονικές συνεργασίες κ.λπ., με σκοπό την ενίσχυση της έρευνας, την κινητικότητα καθηγητών και φοιτητών, και τη διεθνοποίηση.

Η συμμετοχή στις δράσεις του Erasmus+ (κινητικότητα, δίκτυα κλπ.) και ειδικά του Erasmus international μπορεί να ενισχύσει ουσιαστικά το Τμήμα.

6. Διεθνοποίηση

- Οι αρχές του Τμήματος διαμορφώνονται εντός του πλαισίου που ορίζει το τρίπτυχο ανοιχτότητα – καταλλαγή – πολιτισμός. Προτεραιότητα αποτελεί η συνέχιση και ενίσχυση της επικοινωνίας με θρησκευτικές κοινότητες χριστιανικές και μη, με ακαδημαϊκά ιδρύματα και επιστημονικούς συλλόγους της Ελλάδας και του εξωτερικού. Η στρατηγική ανάπτυξης του Τμήματος χαρακτηρίζεται από τη διάθεση διεπιστημονικής συνεργασίας, τη διατήρηση και την ενίσχυση ανοιχτών διαύλων προς την Εκκλησία, τις Θρησκείες και την Κοινωνία.

Στόχοι:

- Οικουμενική προσέγγιση των Χριστιανών
- σύνδεση με την τοπική κοινωνία (με την Τοπική Αυτοδιοίκηση καθώς και με διάφορους φορείς της τοπικής κοινωνίας όπως το Κρατικό Θέατρο, Κρατική Ορχήστρα, Φεστιβάλ κινηματογράφου Θεσσαλονίκης)

- έμφαση στις σπουδές για τη γυναίκα
- έμφαση στη μελέτη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε σχέση με τη θρησκεία
- διαπραγμάτευση ευαίσθητων θεμάτων όπως η πολιτική και η ανθρώπινη σεξουαλικότητα.

Το Τμήμα υιοθέτησε το σύστημα ECTS και τη μεθοδολογία που προϋποθέτει έχοντας ως βάση τον Οδηγό ECTS. Συμμετέχει ενεργά στο πρόγραμμα κινητικότητας φοιτητών – ΔΕΠ Διοικητικού προσωπικού. Διαθέτει τη σχετική εμπειρία γιατί, συμμετείχε, συμμετέχει ή συντονίζει εντατικά προγράμματα συνεργασίας Ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, Θεματικά Δίκτυα στο πρόγραμμα Mundus., στο πρόγραμμα Tuning.

Στόχος είναι επιπλέον η προσέλκυση 20 ξένων φοιτητών (με υποτροφίες) την επόμενη 4ετία καθώς και προκήρυξη για υποψήφιους διδάκτορες από την αλλοδαπή μέσω ερευνητικών προγραμμάτων (διαχείριση ΕΛΚΕ)

7. Κτηριακές και Χωροταξικές Υποδομές

Σχεδόν όλα τα γραφεία των μελών ΔΕΠ του Τμήματος είναι εξοπλισμένα με σταθερό ή φορητό Η/Υ και όλα έχουν σύνδεση στο διαδίκτυο. Στο μεγαλύτερο μέρος των χώρων του Τμήματος υπάρχει ικανοποιητική σύνδεση wi-fi και η συνεπαγόμενη δυνατότητα για ηλεκτρονική και απομακρυσμένη σύνδεση, πρόσβαση σε επιστημονικές πηγές και προβολή εκπαιδευτικού υλικού. Υπάρχουν Αμφιθέατρα, αίθουσες διδασκαλίας, νησίδα, αίθουσα συνεδριάσεων. Επίσης θα ληφθεί μέριμνα για την ανανέωση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και σχετικών συσκευών για τα μέλη ΔΕΠ, τη Γραμματεία καθώς και για τις υπόλοιπες υπηρεσίες του Τμήματος.

Είναι αναγκαία η συνέχιση της προσπάθειας συντήρησης του κτηρίου, των ηλεκτρολογικών και υδραυλικών εγκαταστάσεων.

8. Περιβάλλον

Ο εξωτερικός χώρος της Σχολής διαθέτει αρκετό πράσινο και θα μπορούσε να χαρακτηριστεί από αισθητικής πλευράς αξιοπρεπής, όπως επίσης και το κτήριο. Ωστόσο οι κίνδυνοι είναι πολλοί και οφείλονται στην ελλιπέστατη φύλαξη, και στα προβλήματα καθαριότητας και συντήρησης του κτηρίου.

Τα θέματα αυτά είναι γνωστά και επανειλημμένως έχουν επισημανθεί ώστε να τονιστούν οι πολλαπλοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές, οι καθηγητές και οι εργαζόμενοι του Τμήματος.

9. Κοινωνική Στρατηγική

Το Τμήμα έχει οργανώσει σειρά προγραμμάτων επιμόρφωσης που **αφορούν την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας** (δια βίου εκπαίδευση) ενώ στη επόμενη τετραετία σκοπεύει να εγκαινιάσει προγράμματα που στοχεύουν στην επιμόρφωση όχι μόνο εκπαιδευτικών και κληρικών αλλά και ανέργων θεολόγων και πτυχιούχων άλλων σχολών με σκοπό την απόκτηση δεξιοτήτων που

κρίνονται απαραίτητες σε νέες μορφές εργασίας. Το Τμήμα συν εργάζεται με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς στην οργάνωση τέτοιου είδους προγραμμάτων. Στόχος είναι η οργάνωση 3 προγραμμάτων για Μητροπόλεις ή ιδιωτικούς και δημόσιους οργανισμούς a la carte. στην επόμενη 4ετία.

Το Τμήμα επιχείρησε στο παρελθόν την υλοποίηση αγγλόφωνου προγράμματος με μεγάλη επιτυχία. Η επανάληψή του απαιτεί πολύμηνη προετοιμασία και άμεση εμπλοκή πολλών μελών ΔΕΠ. Στόχος είναι η οργάνωση τουλάχιστον ενός summer school ανά 4ετία. Επίσης θα συνεχιστούν οι καλές πρακτικές προηγούμενων ετών όπως τα επιμορφωτικά σεμινάρια και οι εβδομάδες «θεολογικού λόγου και τέχνης».

Τέλος αξίζει να σημειωθεί πως το Τμήμα παρακολουθεί στενά το θέμα των προσφύγων. Έχει οργανώσει σχετικές εκδηλώσεις, μέλη του ασχολούνται σε ερευνητικό - εκπαιδευτικό επίπεδο και συμμετέχουν σε σχετικές επιτροπές. Στόχος είναι η ενίσχυση δραστηριοτήτων μέσω συνεργασιών με την τοπική αυτοδιοίκηση, θρησκευτικούς και κρατικούς φορείς καθώς και η αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων.